

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Solvitur præcipua objectio, petita ex verbis Chrisri Matthæi II. væ tibi
Corrozain, &c. seu ex comparatione Iudæorum cum Tyriis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

puta malitia quæ fumitur ex intensione actûs, vel ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciẽ: si standum sit illorum principiis, sequitur voluntatem hominis determinari à Deo ad aliquam specialem malitiam & deformitatem, ad quam seipsam non determinat; & consequenter illum esse causam & authorem peccati. Has rationes suffiùs prosequemur Tractatu sequenti, quando agemus de divinis decretis & prædefinitionibus. Alia verò inconvenientia quæ sequuntur ex scientia media, & ad mysterium prædestinationis spectant, in Tractatu de prædestinatione exponuntur.

Disp. 5.
art. 3.
§. 3.

Disp. 4.
art. 1.

ARTICVLVS VII.

Convelluntur fundamenta scientiæ mediæ.

Multi ex Recentioribus, magno labore & apparatusu, congerunt, & accumulunt plurima Scripturæ, & Sanctorum Patrum testimonia, ad probandum dari in Deo certam & infallibilem futurorum conditionatorum notitiam; ut videri potest apud Suarem, Ruizium, Martinonum, aliosque Societatis Theologos. Verum inutiliter laborant, in probatione ejus rei quam non negamus, & punctum difficultatis hujus celeberrimæ quæstionis, nequaquam attingunt. Nam, ut initio præcedentis disputationis ostendimus, parva aut ferè nulla, apud Thomistas est difficultas, & controversia, de cognitione horum futurorum; sed tantum de modo illius, seu de medio in quo fundatur. Queritur enim, an cognoscantur ante omne decretum Dei liberum, in eorum veritate objectiva, vel in comprehensione liberi arbitrij creati, aut solum in ipso decreto, subjektivè absoluto, & objectivè conditionato? Totum ergo argumentorum pondus, contra necessitatem hujus decreti librandum est.

§. I.

Solvitur præcipua objectio, petita ex verbis Christi Marthæ 11. Væ tibi Corrozaïn &c. seu ex comparatione Judæorum cum Tyriis.

177. **E**X hoc Scripturæ testimonio desumunt Adversarij argumentum, quod valdè extollunt & magnificant, ac *lydium lapidem* appellant. Sic enim arguunt. Deus cognovit infallibiliter Tyrionum conversionem futuram, sub conditione miraculorum Christi: At illam non cognovit in decreto efficaci & prædeterminante: Ergo eam cognovit antecedenter ad tale decretum, per scientiam mediam. Major constat ex dictis initio præcedentis disputationis, ubi ostendimus, Deum habere certam & infallibilem futurorum conditionatorum notitiam. Minor autem probatur. In hoc testimonio continetur, non simplex prædictio, sed objurgatio incredulitatis Judæorum; non absolutè, sed comparativè ad Gentiles, qui eisdem miraculis visis, magna pœnitentiæ signa dedissent: At objurgatio illa, saltem ut comparativa, foret injusta, si pœnitentia Gentilium in statu conditionato, fuisset à Deo cognita in decreto efficaci: Ergo talis pœnitentia non fuit à Deo cognita in decreto efficaci. Major est evidens, Minor probatur. Illa increpatio est injusta, cui potest adhiberi iusta responsio: At si Deus decrevisset Gentiles prædeterminare ad pœnitentiam, ex hypothesi prædicationis Christi, possent Judæi justam adhibere responsionem, scilicet,

Acer, ideò nos pœnitentiam non egimus, visis miraculis Christi, quia non habuisti illud efficax decretum erga nos, quod habuisti erga Gentiles; & si habuisses illud, nos quoque pœnitentiã egissemus: Ergo talis increpatio fuisset injusta.

Confirmatur primò: Ut comparativa increpatio justa sit, debet esse æqualitas inter extrema comparationis: unde increparetur injustè unus servus præ alio, eò quòd unus mille argenteos recipiens, fuisset alios mille lucratus; & alter centum accipiens, non fuisset lucratus mille. Item injustè increparetur miles malè armatus, exemplo alterius armis validioribus instructi; eò quòd illi paria non fecisset, nec ita fortiter pugnasset.

B At supposito efficaci decreto circa pœnitentiam Gentilium, & eodem negato erga Judæos, non servaretur æqualitas inter illos: Ergo nec salvaretur justa increpatio, saltem comparativa.

Confirmatur secundo: Si miracula & prædicationis Christi non essent circa utrumque extremum æqualia, sed majora respectu Gentilium, non esset justa comparativa increpatio; eò quòd Judæi, minoribus visis miraculis, non converterentur, bene tamen Gentiles, visis majoribus: At inæqualitas orta ex efficaci decreto, illis concessa, & aliis negato, major est, quàm quæ nascitur ex inæqualitate miraculorum Christi; cum fortius moveat decretum, & gratia efficax ex illo proveniens, utpote determinans intrinsecè ad actum, quàm miracula inducentia solum persuasivè & moraliter: Ergo ut justa sit & prudens comparativa illorum increpatio, non debent inæquales in decreto supponi.

Hoc argumentum adeo efficax reputant Adversarij, tantumque in eo sibi adesse præsidij putant, ut vix curent alia Scripturæ testimonia adducere, & tanti faciunt querelas peccatorum, ut illis compescendis, nihil dubitent totum caput salutis ad humanam voluntatem revocare, totumque divinæ gratiæ sufficientis & efficaciæ discrimen, ab innata libertate, quæ quisque se discernit, desumere. Sed tria nobis suppetunt gravissima, quibus vis hujus objectionis enervetur, eaque paucis perstringam.

D Respondeo ergo primò, Apostolò ad Romanos 9. eandem sibi objecisse difficultatem: nam cum statuisset hanc veritatè: *Ergo cuius vult Deus miseretur, & quæ vult indurat*, statim objicit sibi quod ex Adversariis retulimus: *Dicis itaque mihi, quid adhuc queritur?* Et respondet: *O homo tu quis es qui respondeas Deo!* Vis objectionis eadem prorsus est cum relata ex defensoribus scientiæ mediæ, sed paucioribus verbis comprehensa. *Itaque dicis mihi, quid adhuc queritur?* Id est iniquè arguor, quòd non respuerim, & peccatum deseruerim; hoc enim mihi imputandum non est, cum mihi defuerit gratia efficax, sine qua non possum converti, nec peccatum deserere. En tota ratio injustæ querimoniæ peccatorum: quasi reprehendi nequeat peccator in malo pertinax, cui denegata sit gratia naturæ suæ efficax; & tunc tantum justa sit reprehensio, cum omnibus confertur gratia communis sufficiens, quam quisque ex innata libertate reddat efficacem aut inefficacem? Quasi verò hunc acutissimum sensum Apostolus non viderit, & quod noctuæ & vesperationes vident, Doctorum Aquila non perspexerit, nec Prosper fidelissimus ejus discipulus, qui 1. de vocatione Gent. cap. 25. profitetur, hujus quæstionis profunditatem non posse solvi per humani arbitrij velle vel nolle. Unde sumitur grauissi-

178.

179.

180.

181.

num argumentum contra scientiam mediam: vel enim latuit Paulum, Augustinum, & Prosperum, discrimen gratiæ faciendum ante omne decretum Dei, ex prævisione consensûs per scientiam mediam, vel illis innotuit? Si primum, suspecta, imò damnanda est ea Theologia, quam Apostolus, & illi SS. Patres, divinæ gratiæ acerrimi vindices, & fidei Athletæ & Atlantes fortissimi, penitus ignorarunt; & cum Bernardo dicendum: *Quid ergo tu (Molina) quid melius affers, quid subtilius invenis, quid secretius tibi revelatum factus, quod tui præterierit sanctos, effugeris sapientes.* Si secundum, quâ ratione, aut quâ conscientia potuit Paulus, gravi huic scandalo avertendo prætermittere, nedum idoneam, sed etiam necessariam scientiam mediam, & totam difficultatem admiratione solvere, & ad omnipotentissimam Dei voluntatem recurrere? Certe reus erit detentæ & oppressæ veritatis in iniustitia, ejusdemque criminis quò ipse Philosophos Gentiles accusat cap. 1. Epistola ad Romanos. Eiusdem criminis conficios habebit Augustinum & Prosperum, quorum hic primus toto libro de correptione & gratia, hanc difficilem questionem pertractat, & ne leve quidem vestigium indicat scientiæ mediæ, aut gratiæ, quoad usum & efficaciam, libero arbitrio subditæ: alter vero, ut diximus, expressè docet hujus questionis profunditatem, non posse solvi per humani arbitrij velle vel nolle. Sanè, licet argumenta à silentio, seu ab autoritate negativa, debiliora sint; istud tamen ex Apostoli silentio & admiratione desumptum, efficacissimum est, & demonstrativum dici potest: hoc enim Pauli silentium, eloquentissimum est, & aliis quilibet tuba clamat, fictitiam esse scientiam mediam, & ut bellè ait, P. Baronius, *Gravius & expressius censeri debet contra scientiam mediam, quâlibet censura, in illam conceptis verbis lata.*

Epist.
190.Libro
de li-
bertate
mana,
& grat.
divina.

182.

Secundo, ut argumenti propositi, quod apud Adversarios palmarium est, debilitas magis appareat, & ex contactu hujus Lydij lapidis, illorum doctrinam argenteam non esse, sed plumbeam, comprobemus; placet illud in ipsos retorquere, ac ostendere difficultatem in eo contentam, esse nobis & illis communem. Licet enim illi doceant, Judæos & Tyrios fuisse pares & æquales in gratia physicè, & in esse entis considerata, non negant tamen fuisse inæquales in gratia, in esse moris, & in ratione beneficij spectata: nam quamvis utriusque, eadem fortè motione morali allicerentur, & ad pœnitentiam invitarentur: Tyrii tamen conferenda erat ex decreto Dei, vel conformiter ad eorum genium, complexionem, & temperamentum, ut docet Vazquez; vel juxta Suarem, & alios gratiæ congruæ defensores, in ea temporis differentia, in eo rerum ordine, & in illis occasionibus, in quibus prævidebantur per scientiam mediam consensuri: Judæis vero eadem gratia exhibita fuit, non attentâ inclinatione illâ, & in alio rerum ordine, atque in aliis circumstantiis, in quibus prævidebantur dissensuri. Si ergo iniusta est increpatio unius hominis, comparatione alterius, cui non est par & æqualis in auxiliis gratiæ, ut dicunt Adversarij: iniuste Christus increpavit Judæos, exemplo & comparatione Tyriorum, cum Tyrii, juxta eorum doctrinam, habituri essent majorem gratiam, saltem in esse moris, & in ratione beneficij, quam Judæi, qui proinde poterunt justam habere excusationem, & respondere Christo ipsos objurganti. Cur nos in-

A crepas exemplo Tyriorum: si enim dares nobis gratiam illam congruam, quam illis eras daturus, & si nos poneres in illis occasionibus, & circumstantiis, in quibus prævidisti per scientiam mediam, nos esse credituros, sicut decrevisti ponere Tyrios, etiam nos crederemus, sicut illi. Sed quia das nobis gratiam incongruam, non credimus, neque agimus pœnitentiam, sicut nec illi crederent, aut pœniterent, si eandem gratiam illis dares. Sicut ergo defensores scientiæ mediæ respondere coguntur, querimoniam illam Judæorum esse injustam, eorumque excusationem frivolum & inanem: quia ad justitiam & æquitatem illius reprehensionis, satis est quòd Deus contulerit Judæis gratiam sufficientem, per quam poterant absolute, credere, & agere pœnitentiam; nec eum obligari dare semper gratiam congruam, ac expectare illas occasiones, in quibus prævidit per scientiam mediam hominem consensurum, & suæ vocatiõni obtemperaturum. Ita similiter nos dicimus, quòd quamvis Tyrii, ex hypothesi prædicationis & miraculorum Christi, habituri essent majorem gratiam, physicè & in esse entis, quam Judæi; & futuri essent ipsis superiores, in ratione auxiliij efficacis, quòd Deus non teneret dare omnibus (aliàs nulla fieret gratia vasis misericordiæ, & gratia non esset gratia, ut loquitur Divus Paulus) justa tamen fuit objurgatio, & increpatio Christi, adversus Judæos, quia ad iustitiam illius, sufficit quòd fuerint pares Tyriis in ratione auxiliij sufficientis, & quantum ad ea quæ se tenent ex parte potentiæ, & actûs primi; quamvis fuerint illis inæquales, quoad illa quæ se tenent ex parte actûs secundi, vel ex parte reductivi de actu primo ad secundum. Unde ad argumentum in forma respondeo, concessa Maiori, negando Minorem; ad cuius probationem, nego etiam Minorem; ad illius probationem, Minor etiam neganda est: nam cum ex defectu decreti & auxiliij efficacis, non colligatur in Judæis defectus potentiæ ad pœnitendum, visis miraculis Christi, potuit Christus illos justè increpare: potenti enim bonum facere, & non facienti, peccatum est illi: nec illi aliquam sui peccati excusationem, seu justam ad objurgationem Christi responsonem habere poterunt.

B **C** **D** **E**

Ad primam confirmationem, distinguo Majorem: Ut comparativa increpatio justa sit, debet esse æqualitas inter extrema comparationis, quantum ad actum primum, concedo: quantum ad actum secundum, vel applicationem ad illum, nego. Ratio est, quia ut unus justè increpetur præ alio, sufficit obligationis æqualitas, quam unus transgreditur, & alter adimplet: obligatio autem fundatur super posse, non super actum, & applicationem ad illum; & quia decretum, & gratia efficax, & prædeterminans, non dant posse, sed illud supponunt, & ad actum efficaciter applicant; hinc est, quòd inæqualitas ex illis proveniens, non tollit æqualitatem obligationis, nec obstat justæ increpationi, etiam comparativæ; cum in posse obligationem fundante, supponantur extrema esse æqualia. Imò nisi esset inæqualitas ex parte decreti, & gratiæ applicantis, & reductentis de actu primo ad secundum, nullus daretur locus increpationi: quia quotiescumque ponitur applicatio ad actum, seu reductivum de actu primo ad secundum, ponitur ipse actus, qui habet indissolubilem cum illo connexionem. Unde si Judæi fuissent pares Tyriis in decreto, & in gratia efficaci, & prædeterminante ad pœnitentiam,

183.

tiam, non potuissent argui, & increpari à Christo, exemplo & comparatione Tyrriorum. Exempla verò fervorum & militum, quæ ibidem adducuntur, non sunt ad rem: cum in illis sit inæqualitas, quantum ad ea quæ se tenent ex parte potentia & actus primi, ut constat. Ex quo patet responsio ad secundam confirmationem: neganda est enim Major, si non obstante inæqualitate in miraculis, supponantur æquales quoad posse.

184. Contra hanc solutionem & doctrinam, quæ est communis apud nostros Thomistas, & quam fusè explicant in Tractatu de auxiliis, fieri potest hæc instantia difficilis. Ille non est culpabilis quod non agat, nec reprehensione dignus, qui non habet omnia necessaria ad agendum: Sed qui caret auxilio efficaci, non habet omnia requisita ad operandum: Ergo culpabilis non est. Minor est certa, nam, in sententia Thomistarum, auxilium efficax requiritur ad agendum. Major verò variis exemplis declarari & suaderi potest: ille enim qui esset in tenebris, non esset culpabilis, si non videret, quia deesset illi lumen quod est necessarium ad videndum; qui caret Breviario, inculpabiliter omittit officij recitationem, quia illud ad horas canonicas recitandas necessarium est; & sacerdos cui deest panis ad consecrandum, excusatur ab obligatione celebrandi Missam, quia hostia ad consecrationem requiritur.

185. Respondeo distinguendo Majorem: Ille non est culpabilis quod non agat, qui non habet omnia ad agendum requisita, ex parte actus primi, concedo: ex parte actus secundi, nego. Similiter distinguo Minorem. Qui habet auxilium sufficiens sine efficaci, non habet omnia requisita ad agendum, ex parte actus secundi, concedo Minorem: ex parte actus primi, nego Minorem, & Consequentiam: nam, ut supra dicebamus, ut aliquis sit culpabilis & reprehensione dignus, sufficit quod verè possit, teneatur, & non faciat: qui autem habet auxilium sufficiens, licet careat efficaci, verè potest agere, & habet omnia ad agendum necessaria, non quidem ex parte actus secundi, sed ex parte actus primi. Unde patet disparitas ad exempla in argumento adducta, lumen enim ex parte actus primi ad videndum requiritur, quia sine illo species quæ ad visionem effectivè unà cum potentia visiva concurrunt, eamque per modum comprincipij complent, ad oculum transmitti nequeunt. Breviarium etiam exigitur ad recitationem horarum, ex parte actus primi, seu ut complementum potentia, quia concurrat veluti locò specierum, sine quibus homo nec in actu primo potest recitare officium, cum species constituant illum in actu primo ad intellectionem. Idem cum proportionem dicendum est de sacerdote cui deest hostia ad consecrandum, cum enim illa sit materia consecrationis, sacerdos qui illam non habet, nec habere potest, non censetur habere potentiam in actu primo completam & expeditam ad celebrandum.

186. Addo quod nullum est aut esse potest exemplum ex causis necessariis mutuatum, quod valeat aut valere possit pro causis liberis; quia in causis necessariis non distinguitur duplex auxilium ad agendum, unum sufficiens, & alterum efficax, sed unicum est, quod quando datur, semper est efficax; cum de ratione causæ necessariae sit, quod possit omnibus ad agendum prærequisitis, necessario agat, & ita operetur, ut non pos-

A sit non operari; atque ita agat unum, ut non possit pro tunc agere oppositum, saltem ab intrinseco & ex proprio agendi modo; at verò in causis liberis, ratione libertatis distinguitur duplex illud auxilium sufficiens & efficax; ita ut positus omnibus ad agendum prærequisitis, non agat necessario, sed quandoque possit agere, licet de facto non agat, quando nempe datur ei auxilium sufficiens tantum; quandoque verò agat de facto, & possit non agere, vel etiam agere oppositum, nimirum quando datur ei auxilium efficax. Unde instantia desumpta ex necessitate luminis ad videndum, non est ad rem; quia lux causa naturalis & necessaria est, nec datur per modum liberi, sicut gratia sufficiens & efficax.

B Dices, Præceptum alicui impositum non obligat solum ad posse agere, sed etiam ad agendum: Ut ergo possit aliquis observare præceptum, necesse est quod detur illi nedum auxilium sufficiens per quod possit, sed etiam efficax, per quod agat, si velit.

Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: quia ratione auxilij sufficientis, nedum habemus quidquid requisitum est ad posse, sed etiam quidquid ex parte principij, sive actus primi & potentia requisitum est ad agere, quod sufficit, ut aliquis censetur posse observare præceptum; alioquin ille qui caret gratia congrua, quæ juxta Adversarios ad operandum ex parte actus secundi requiritur, non posset dici completè potens ad implenda præcepta. Unde omnes ferè Adversariorum instantia, quibus gratiam prædeterminantem impetunt, possunt contra congruum retorqueri, ut facetur P. Martinonus in Anti-Janzenio.

Ex his intelliges, quod sicut hæc propositio, *Deus non potest facere, nisi quod præciverit, vel decreverit se facturum*, duplicem potest habere sensum: exceptio enim potest referri ad potentiam quæ importatur per *ly potest*: vel ad actum qui exprimitur per *ly facere*. Si primo modo accipiatur, falsa est, quia Deus plura potest facere, quàm præciverit & decreverit se facturum: vera autem, si secundo modo usurpetur, quia significat, quod non potest esse quod aliquid fiat à Deo, & non sit ab illo præcivum & decretum. Ita pariter ista propositio, *Homo sine auxilio efficaci non potest converteri, vel operari*, distinguenda est: Nam si *ly sine* referatur ad potentiam, & significet quod homo sine tali auxilio non habet potentiam completam & expeditam ad conversionem, vel operationem, neganda est. Si verò *ly sine* reduplicet supra actum, & sit sensus, quod non potest esse, ut sine auxilio efficaci de facto sit conversio & operatio, concedenda est. Vel etiam potest propositio illa distingui, & concedi, si per *ly potest*, intelligatur potentia consequens: negari verò, si intelligatur potentia antecedens. Potentia antecedens, est potentia secundum se, seu potentia sufficienter instructa ad operandum. Potentia consequens, est potentia conjuncta cum actu, seu ad operandum applicata.

Dices, Nullus habet potentiam, sive antecedentem, sive consequentem ad id quod implicat contradictionem: Sed implicat contradictionem, hominem earentem auxilio efficaci operari: Ergo homo carens auxilio efficaci, nullam habet potentiam, sive antecedentem, sive consequentem ad operandum.

Respondeo primò retorquendo argumentum in hunc modum: *Nullus habet potentiam sive antecedentem*

187.

Disp. 27. sed. 3. num. 28.

188.

189.

ecedentem, sive consequentem ad id quod implicat contradictionem: Sed implicat contradictionem hominem carentem gratiâ congruâ, vel concursu simultaneo operari: Ergo homo carens gratiâ congruâ, vel concursu simultaneo, nullam habet potentiam, sive antecedentem, sive consequentem ad operandum. Simile argumentum potest fieri ad probandum Deum sine decreto efficaci creandi plures mundos, non habere potentiam antecedentem ad illos creandos: nam cum Deus sit agens liberum, implicat ipsum ad extra aliquid operari, sine decreto ejus omnipotentiam determinante & applicante. Hoc ergo argumentum purè sophisticum est, nec syllogismus, sed paradoxismus dici debet. Unde datis præmissis, neganda est consequentia, quia à sensu composito in minori, fit transitus ad divisum in consequentia. Ut valeret consequentia, oporteret sic concludere: Ergo nullus habet potentiam ad operandum carens auxilio efficaci, sive quod idem est, ad componendam operationem cum carentia auxilij efficaci. Ut patet in simili, nam si quis ita argueret: Nullus habet potentiam ad id quod implicat contradictionem: Sed implicat contradictionem non agentem agere: Ergo nullus non agens, habet potentiam ut agat: hæc consequentia mala esset, optima verò si diceretur: Ergo nullus habet potentiam ut agat non agens, seu ut componat actionem cum actionis carentia.

§. II.

Alia solutio principalis argumenti.

190. **A**lia solutio principalis argumenti insinuat à D. Thoma 3. contra Gentes cap. 159. ubi sibi hoc argumentum objicit: Cum in finem ultimum aliquis dirigi non possit sine auxilio gratiæ, sine qua etiam non potest habere fidem, spem, dilectionem, & perseverantiam: potest alicui videri quod non sit homini imputandum, si prædictis careat: præcipue cum auxilium gratiæ mereri non possit, nec ad Deum converteri, nisi Deus eum convertat. Cui argumento sic respondet: Ad hujus dubitationis solutionem considerandum est, quod licet aliquis per motum liberi arbitrij, divinam gratiam nec promereri nec advocare possit: potest tamen seipsum impedire, ne eam recipiat: & cum hoc sit in potestate liberi arbitrij, non immeritò imputatur ei, qui impedimentum præstat gratiæ receptioni. Itaque juxta hanc Doctoris Angelici doctrinam, dici potest Judæos rectè ac justè increpatos fuisse à Christo, exemplo Tyrionum & Sidoniorum, non solum quia ipsi erant pares in auxiliis sufficientibus, quæ dantur ad posse, sed etiam quia plura gratiæ efficaci, quæ datur ad agere, impedimenta præstabant; ratione majoris cæcitatatis, obstinationis, & indurationis: ut enim ait Augustinus de bono persever. cap. 14. Non erant sic excecati, nec sic induratum cor Tyrionum & Sidoniorum, quoniam credidissent, si qualia viderunt isti (scilicet Judæi) signa viderunt.

191. **H**anc solutionem fufius exponemus Tractatu sequenti, ubi ostendemus peccatorem posse reddi indignum gratiâ, illique resistere, duplici genere impedimentorum; quædam sunt antecedentia, nimirum peccata quæ præcesserunt, vel actualia, vel originalia; quorum licet interdum rationem non habeat Deus, sed sua infinita misericordiâ, superatis obstaculis, gratiam præbeat indignis, illique impedimentum præbentibus; tamen certum est, occasione illorum, Deum posse justè gratiam efficacem denegare, ex cujus carentia

Tom. I.

& denegatione, alia peccata sequuntur. Sed præter illud impedimentum antecedens, quod potest multo tempore præcedere peccata inde secutura, aliud est genus impedimenti concomitans, prius tamen secundum genus causæ materialis, ad quod sequatur primum peccatum; illudque vocat Joannes à S. Thoma, impedimentum culpæ concomitantis, vel inconsiderationis: licet enim denegatio auxilij efficaci, sit prior culpâ, veluti in genere causæ efficientis, est tamen illa posterior, veluti in genere causæ dispositivæ, seu materialis; sicut dispositiones concomitantes formam, ad illam disponunt, licet ab ea per modum proprietatis dimanent: Calor enim, qui est dispositio ad formam ignis, est effectus profluens à forma ignis, inquit S. Doctor 3. p. quæst. 7. art. 13. ad 2. Vel sicut, licet apertio fenestræ effectivè procedat ab ingressu venti in aulam, ad illum tamen disponit, & in genere causæ materialis, seu dispositivæ, illum præcedit: vel etiam sicut gratia sanctificans, prout actu infunditur, & habet vim auxilij efficaci, animam moventis, est prior in genere causæ efficientis, actibus contritionis & charitatis; illis verò posterior, in genere causæ materialis, seu dispositivæ, prout habet rationem habitus, & qualitatis animam sanctificantis, de quo fuscè in Tractatu de justificatione & merito. Hæc verò distinctio, seu ordo prioris & posterioris, secundum diversum genus causæ, in Schola Peripatetica & Thomistica, communiter receptum, & à Claudio Typhanio Societatis Jesu, in libro de ordine, deque priori & posteriori, fuscè expositum, tanti momenti esse putat Cardinalis Delugo, ut eo constituto, dicat Thomistas qui eo confugerint, tutos esse ab argumentis, quæ contra præmotionem & gratiam efficacem à Recentioribus objici solent.

Disp. 11
art. 8.

Disp. 8.
de præ-
m. scilicet
7.

§. III.

Solvuntur argumenta ex auctoritate Sanctorum Patrum.

192. **E**X auctoritate SS. Patrum in favorem scientiæ mediæ, sic argumentantur Recentiores. Augustinus, Hieronymus, & alij SS. Patres, quærent, Cur creaverit Deus Angelos, quos sciebat peccaturos? Cur creaverit Adamum, quem sciebat lapsurum? quod est quærerere, quomodo præscientia futuri peccati, non impedierit voluntatem creandi peccatorem? Sed hæc præscientia non potest esse alia, quàm scientia mediæ: Igitur de mente SS. Patrum illa admittenda est. Minor probatur primò, quia SS. Patres loquuntur de præscientia, quæ potuit impedire voluntatem creandi peccatorem: At hæc non potest esse absoluta, sed tantum conditionata, ac proinde scientia mediæ: Ergo &c. Secundò, SS. Patres loquuntur in his locis de scientia directiva divini decreti: Sed hæc est scientia mediæ: Ergo loquuntur de scientia mediæ.

193. **R**espondeo concessâ Majori, negando Minorem. In his enim testimoniis quæ plurima refert Ruiz nullum est leve vestigium, vel tenuis umbra scientiæ mediæ, ut rectè annotavit Claudius Typhanus, in libro de priori & posteriori: Agunt enim SS. Patres de scientia Dei absoluta, & respectu eorum quæ revera absolute futura sunt, non autem quæ tantum conditionatè; nam loquuntur de præscientia peccati Angelorum, & primorum parentum, quam constat fuisse absolutam. Falso igitur, & planè con-

193.

De sci-
entia Dei
disp. 63.

Cap. 29.

§f